

Södertörns högskola | Institutionen för lärarutbildningen

Examensarbete 15 hp | Utbildningsvetenskap | Hösterminen 2014

Dialoger och samverkan

- en kvalitativ studie av pedagoger och föräldrar i förskolan.

Av: Afrin Nahar Teulip

Handledare: Maria Zackariasson

Title: Dialogue and cooperation

- A qualitative study of teachers and parents in preschool

Author: Afrin Nahar Teulip

Supervisor: Maria Zackariasson

Term: Autumn 2014

Keywords: Dialogues, parents, educators, parents interaction, children

Nyckelord: Dialoger, föräldrar, pedagoger, föräldrasamverkan, barn

Abstract

The aim of this paper is to clarify the importance of communication between parents and educators, as well as collaboration. The survey involves cooperation between parents and teachers in preschool and in the survey; it is the educators' role and approach that is made visible. The issues I answer with the help of the interviewed teachers in the paper are:

- In what ways considers the interviewed teachers that can create dialogues with parents about children's daily life and activities?
- How do you describe the interviewed teachers that they interact with parents in preschool and the various forms of collaboration describe the interviewed teachers that they use in preschool?
- What difficulties consider the interviewed teachers may apply when creating dialogues and cooperation with parents in preschool

Using a qualitative research method, the questions have been answered in the paper.

Keywords: Dialogues, parents, educators, parents interaction, children.

Innehållsförteckning

1.	Inledning.....	5
1.1	Syftet	6
1.2	Frågeställningar	6
2.	Bakgrund	7
2.1	Föräldrasamverkan av olika slag i verksamheten.....	9
3.	Tidigare forskning.....	12
4.	Teoretisk utgångspunkt.....	14
4.1	Dialog/kommunikation mellan föräldrar och pedagoger.....	14
4.2	Svårigheter med föräldrasamverkan.....	16
4.3	Makt och Hierarkier.....	17
4.4	Dialog.....	18
5.	Metod och material.....	19
5.1	Metod	19
5.2	Material	20
5.3	Urval	20
5.4	Beskrivning av förskolan.....	21
5.5	Genomförande	21
5.6	Etiska forsknings principer	22
5.7	Metoddiskussion	23
6.	Resultat & analys.....	23
6.1	Föräldrasamverkan av olika slag i verksamheten.....	26
6.2	Daglig kontakt.....	27
6.3	Föräldramöte.....	28
6.4	Utvecklingssamtal.....	29
6.5	Dokumentation.....	30
6.6	Föräldraråd	31
6.7	Makt och Hierarkier.....	31
6.8	Svårigheter i samverkan mellan pedagoger och föräldrar	33
7.	Diskussion och slutsats	35
8.	Avslutande ord	38
9.	Referenslista	38
	Övriga Källor	40
10.	Bilagor.....	41

Bilaga 1	41
Bilaga 2	42

1. Inledning

Mitt mål med denna uppsats är att undersöka vad ett antal pedagoger i förskolan X resonerar kring dialoger och samverkan mellan föräldrar och pedagoger samt vilka svårigheter som kan uppstå.

I Lgr11 lyfts det fram att det är föräldrarna som ska ta ansvaret för sina barns fostran och utveckling och att förskolan ska komplettera med hemmet för att skapa de bästa förutsättningarna för barnet. Därför poängteras det i Lgr 11 att föräldrarna och pedagogerna bör ha ett nära föräldrarsamverkan som byggs av förtroende och trygghet. (Skolverket 2010 s, 13)

För stöd för utvärdering och utveckling av förskolans kvalitet förklaras det i Allmänna råd med kommentarer för förskolan (2013) att samarbetet mellan förskolan och föräldrar är väldigt centralt samt att samverkan mellan föräldrar och pedagoger ska byggas på samspel, respekt och uppriktighet. Skolverket vill med detta påpeka att pedagogerna i förskolan ska ha ett bra förhållningssätt till samverkan med föräldrarna för att dessa parter kommer att samarbeta och möta olika situationer tillsammans i barnens utveckling. (Allmänna råd med kommentarer för förskolan 2013 s, 33-35)

I Allmänna råd med kommentarer för förskolan (2013) Förklaras det även att ” *När det gäller inflytande för barnen i förskolan är det naturligt att vårdnadshavarna företräder sina barn i dialogen med förskolans ledning och personal*”

1.1 Syftet

Syfte med min uppsats är att undersöka hur ett antal pedagoger i förskolan X resonerar samt reflekterar kring skapande av dialoger och samverkan med föräldrarna i förskolan. Jag kommer även att lyfta fram vilka svårigheter som kan tillkomma vid skapande av dialoger samt samverkan ur pedagogernas perspektiv.

1.2 Frågeställningar

- På vilka olika sätt anser de intervjuade pedagogerna att man kan skapa dialoger med föräldrarna om barnens vardag samt verksamheten.
- Hur beskriver de intervjuade pedagogerna att de samverkar med föräldrarna i förskolan och vilka olika samverkansformer beskriver de intervjuade pedagogerna att de använder i förskolan?
- Vilka svårigheter anser de intervjuade pedagogerna kan uppstå vid skapande av dialoger och samverkan med föräldrarna i förskolan?

2. Bakgrund

I detta avsnitt introduceras den litteratur som är relevant för min undersökning. Jag kommer också att presentera vad olika författare beskriver och resonerar kring dialogens betydelse, samverkan mellan pedagoger och föräldrar samt om olika samverkansformer som de intervjuade pedagogerna beskrev i undersökningen att föräldrarna kan delta i förskolan. Föräldrasamverkan är ett begrepp som kan definieras på olika sätt men i denna uppsats använder jag det i samband med kontakt mellan föräldrar och pedagoger.

Föräldrasamverkan är ett begrepp som upprepas i flera olika läroplaner, styrdokument och skollagar, det betonas även i kommunala skol och arbetsplaner. I Lgr 11 förklarar de att ett av förskolans uppdrag är att samarbeta med föräldrarna för att barnen i verksamheten ska få en chans att utvecklas efter sina förutsättningar. (Skolverket 2010 s, 5)

Lisbeth Flising m.fl. skriver att samverkan mellan pedagoger och föräldrar skapas genom kommunikation, när föräldrarna berättar om sina förväntningar på förskolan, vad de vill få ut och vad de har för antaganden kan föräldrarna tillsammans med pedagogerna skapa ett mål som de tillsammans ska sträva efter för barnets skull. Lisbeth Flising m.fl. beskriver även att det är viktigt att man som pedagog förklarar vad förskolan har för mål så att man tillsammans med föräldrarna genom föräldrasamverkan kan uppnå dem.(Flising m.fl. 1996 s, 40-42).

Författarna Mariann Landin & Christina Hellström poängterar i deras bok att det är väldigt viktigt med föräldrakontakt. Det poängterar att det är centralt att pedagogerna ger föräldrarna en god introduktion och gör dem delaktiga i den pedagogiska verksamheten. (Landin & Hellström 2001 s, 109-110)

Flising m.fl. förklarar även att det är vid introduktionen pedagogerna presenterar verksamhetens mål och riktlinjer så att föräldrarna får en uppfattning om hur läroprocessen går till, det är även då föräldrarna får möjligheten att ställa frågor och skapa en uppfattning om hur verksamheten kommer att se ut. När ett barn börjar i förskolan skapas en påbyggande relation mellan pedagog och föräldrar. Flising m.fl. skriver också att det är pedagogerna i verksamheten som har ett övergripande ansvar för aktiviteter i förskolan men även när det gäller att skapa dialoger med föräldrarna för att ta reda på vad de vill att barnen ska ta del av och vad de önskar att barnen lär sig.

Flising m.fl. framhåller även att pedagogerna tillsammans med föräldrarna kan skapa aktiviteter som föräldrarna önskar, på så vis kan föräldrarna vara delaktiga och för att detta ska lyckas måste föräldrarna och pedagogerna skapa dialoger och samverka. (Flising m.fl. 1996 s, 13 & 35).

Tomas Rahm och Gunlög Walls förklarar att relationen mellan pedagoger och föräldrar är annorlunda, med det menar Rahm och Wall att föräldrar och pedagoger har "*barn ihop*" i förskolan på olika sätt. Båda parterna har ansvar för barnet men man har olika ansvarstagande, det är båda parternas uppgift att se efter barnets bästa. I förskolan är det pedagogerna som tar över föräldrarollen och utanför förskolan är det föräldrarna som ansvarar för barnet. Rahm och Wall beskriver att pedagoger och föräldrar har olika syn på barnet men tillsammans skapar dem en harmoni som stöttar och främjar barnets utveckling. Både pedagoger och föräldrar måste vara öppna och ha en god relation som bidrar till ett bra samarbete, på så vis skapar man en trygghet för barnet och föräldrarna genom detta blir det lättare för pedagogerna att arbeta. (Rahm och Wall 1990 s, 8 -12)

Flising m.fl. skriver att relationen i förskolan är uppbyggd av två roller, förskolans roll och föräldrarnas roll. Samverkan skapas då förskolan och hemmet samarbetar och kommunicerar med varandra. Flising m.fl. förklarar även att pedagogens uppgift och skyldighet är att ha kontinuerlig kontakt med föräldrarna och berätta om t.ex. barnets utveckling, lärandeprocesser och händelser om vardagsaktiviteterna. Föräldrarnas del av samverkan är att ta reda vad barnet har gjort, om barnets läroprocess och informationer om vad som sker i förskolan.

Relationen inom förskolan kan enligt Flising m.fl. delas in i tre parter, tre förhållanden som måste fungera för att ge barnet de bästa förutsättningarna. Relationen mellan barn och föräldrar är en självklarhet, relationen mellan pedagog och barnet är en relation som utvecklas kontinuerligt i förskolan och relationen mellan föräldrar och pedagoger är en relation som måste fungera för barnets skull. Fungerar den relationen skapar man tillsammans en bra lärandemiljö för barnet då båda parterna bidrar med goda möjligheter tillsammans. (Flising m.fl. 1996 s, 14,31)

Föräldrasamverkan enligt Skolverket är all kontakt mellan föräldrar och pedagoger. All kontakt som sker under dagen, vid det formella och informella mötet mellan pedagoger och föräldrar. Skolverket lyfter fram att de mål föräldrar och pedagoger gemensamt beslutar sig för att barnen ska sträva efter är den viktigaste faktorn i föräldrasamverkan. (Skolverket 1988 s, 57)

Flising m.fl. beskriver i sin bok att det finns olika samverkansformer som kan användas mellan föräldrar och pedagoger i förskolan för att utbyta information om barnet. I boken upplyser hon om olika samverkansformer som t.ex. daglig kontakt mellan pedagog och föräldrar, föräldramöten, utvecklingssamtal och även föräldraråd . Dessa möten är tillfällen för föräldrarna att ställa de frågor de vill ha svar på samt få den information de ska ha. (Flising m.fl. 1996 s, 113-114)

Det finns olika samverkansformer som de intervjuade nämner vid min kvalitativa undersökning som de använder sig av i förskolan för att skapa dialoger med föräldrarna dessa samverkansformer kommer jag att redogöra lite utförligare i den nedanstående rubriken.

2.1 Föräldrasamverkan av olika slag i verksamheten

I skolverket (1998) beskrivs den dagliga kontakten som en samverkansform som sker varje dag i mötet med förskolan. Vid den dagliga kontakten mellan föräldrar och pedagoger sker ”hämtning” och ”lämning” av barnet, det är vid dessa tillfällen olika dialoger skapas som ger både föräldrar och pedagoger information om barnet, vilket ökar förståelsen för föräldrarna och pedagogerna om barnets vardag. Skolverket poängterar att pedagoger och föräldrar behöver en bra föräldrakontakt, anledningen till detta är för att tillsammans kan föräldrarna och pedagogerna skapa en bra och öppet arbetsätt. Genom att ha kontinuerligt kontakt med föräldrarna skapar man en trygghet och förståelse, vilket bidrar till att föräldrarna känner sig säkra i verksamheten. (Skolverket, 1998 s, 56-58)

Anette Sandberg och Tuula Vuorinen beskriver i sin bok att den dagliga kontakten mellan föräldrar och pedagoger kan variera från dag till dag, allt beror på när barnet ”hämtas” och ”lämnas” i förskolan. De poängterar även att den dagliga kontakten mellan pedagoger och föräldrar är den viktigaste samverkansformen enligt dem. Det är vid dessa tillfällen föräldrar och pedagoger skapar dialoger, fast ibland kan det vara svårt att skapa dialoger med föräldrarna då det är flera föräldrar på plats samtidigt eller att det är personalbrist och detta kan ske både på morgonen och på eftermiddagen. De påpekar även att man som pedagog kan komma ut med information till föräldrarna genom att skriva om dagen på en anslagstavla men dock får föräldrarna inte information om varje enskild barn. (Sandberg & Vuorinen 2007 s, 54-56)

Anne Harju och Ingegerd Tallberg Broman beskriver om samverkansformen föräldramöte som sker i början av varje termin. Det är vid föräldramötet man introducerar alla målsättningar som förskolan strävar efter. Pedagogerna delger både praktiskt och pedagogisk

information om förskolans arbetssätt samt arbetsmetoder under föräldramötet. De informerar även om förskolans regler, rutiner och vision . (Harju & Tallberg Broman 2013 s, 68)

Ann-Marie Markström och Marie Simonsson förklarar i sin bok att föräldramöte är en tillställning där pedagogerna bjuder in föräldrarna till förskolan, och ger dem möjligheten att träffa alla pedagoger samt skapa dialoger med dem. Föräldramöte är enligt Markström och Simonsson en organiserad träff där pedagogerna informerar föräldrarna om förskoleverksamheten, samt att man samtalar om barngruppen och barnens läroprocesser. De påpekar även att det är vid föräldramötet föräldrarna har möjligheten att ställa frågor, berätta om sina önskemål och idéer. Vid föräldramötet kan föräldrarna och pedagogerna tillsammans samverka för barnets bästa. (Markström & Simonsson 2013 s, 29-30)

Lena Stenmalm Sjöblom och Inge Johansson redogör i sin bok att vid ett föräldramöte delar pedagogerna likadan information till hela föräldragruppen så att man tillsammans kan diskutera och ställa frågor. Vid föräldramötet bör pedagogerna ha planerat sitt upplägg för mötet och vara väl förebreda. (Stenmalm Sjöblom & Johansson 1992 s, 95-96)

Sandberg och Vuorinen förklarar i sin bok att det finns föräldrar som uppskattar föräldramötet då de har möjlighet att diskutera med andra föräldrar om hur de uppfattar föräldraskapet. De förklarar även att föräldramöten kan uppskattas av föräldrar på olika sätt, med det menar dem att vissa föräldrar har höga förväntningar och många frågor att ställa medan andra föräldrar bara vill ha information om vad förskolan har för arbetssätt. Sandberg och Vuorinen påpekar också att pedagoger möter olika föräldrar som har olika krav, önskemål och behov när det gäller att samverka därför är det viktigt att skapa dialoger med varje enskild förälder. De poängterar även att föräldramötet kan utformas på olika sätt beroende på vad föräldrarna har för önskemål, traditioner samt behov. Vissa föräldrar uppskattar andra föräldrars åsikter och vill gärna höra om hur andra föräldrar ser på lärande för sina barn. Dessutom nämner dem att det kan vara bra att dela ut information om vilka punkter som ska tas upp under mötet så föräldrarna har möjlighet att förebreda sig. (Sandberg & Vuorinen 2007 s, 65-67)

Nabila Alfakir belyser i sin bok att det är bra för pedagogerna att ha planeringen inför föräldramötet klart så att all information kan delas ut. Föräldramöte bör enligt henne vara genomtänkt med uppsatta mål som kan kompletteras med föräldrarnas önskemål detta ger föräldrarna möjlighet att skapa dialoger sinsemellan och diskutera deras åsikter och tankar. Hon betonar även att pedagogens roll är viktig i föräldramötet då det är den som styr och har

ledarrollen, men att man sakta ska överge rollen till föräldrarna så att de tillsammans kan diskutera och skapa gemensamma mål för sina barn. (Alfakir 2010 s, 42-44).

Markström och Simonsson beskriver om samverkansformen utvecklingssamtal som är ett formellt samtal som sker i förskolan mellan föräldrarna och en ansvarig pedagog. (Markström & Simonsson 2013 s, 30). Gars beskriver att utvecklingssamtalet är ett tillfälle där föräldrar och pedagog skapar dialoger kring barnet och verksamheten, för att diskutera hur de tillsammans ska ge barnet de bästa förutsättningarna. Vid utvecklingssamtalet diskuterar man även om barnets utveckling och lärande. Gars beskriver även att utvecklingssamtalet är en samverkan för föräldrar och pedagoger. Det är en samverkansform som gynnar båda parterna, föräldrar får information om barnens utveckling och pedagogerna får information om barnets behov och förutsättningar. (Gars 2009 s, 82-83)

Markström betonar att det är pedagogernas ansvar att planera in ett utvecklingssamtal med föräldrarna. Utvecklingssamtalet är enligt Markström ett tillfälle att gå igenom barnens vardag med föräldrarna, syftet med samtalet är att se ifall barnet har utvecklats och vad den har för läroprocesser så att föräldrarna får en övergripande syn på hur barnet utvecklas i förskolan. (Markström 2007 s, 125-127)

Dokumentation är en samverkansform där man med teknik som fotografier och film presenterar förskolans verksamhet samt barnens lärande för föräldrarna. Vid dokumentationen observerar pedagogerna barnen och för ner anteckningar om vad barnen har gjort samt fotograferar dem för att sedan presentera det för föräldrarna. Dokumentation är ett bra sätt att reflektera och värdera ett barns lärande tillsammans med föräldrarna samt ett hjälpmedel när det gäller att dokumenterar barnens läroprocesser enligt Sandberg och Vuorinen. (Sandberg & Vuorinen 2007 s, 58-62)

Föräldraråd är en samverkansform som lyfts fram av Sandberg och Vuorinen de framför att föräldraråd är en formell samarbetsform. Förskolechefen tillkallar möte med föräldrarna så att man tillsammans kan diskutera fram olika beslut. Sandberg och Vuorinen betonar även att de beslut som tas av förskolan måste bli bekräftade av föräldrarna. Denna samverkansform är ett sätt att få föräldrarna att bli mer delaktiga i förskolans beslut om verksamheten. De framför även att pedagoger ser föräldrars inflytande som något positivt då det är delaktiga och vill förbättra deras barns vardag. Gemensamma beslut mellan pedagoger och föräldrar leder till bättre förutsättningar för barnen. (Sandberg & Vuorinen 2008 s, 157) (Sandberg & Vuorinen 2007 s, 79-80).

3. Tidigare forskning

I detta kapitel lyfter jag fram min undersökning ur ett vetenskapligt sammanhang, jag kommer att redogöra om olika forskningar, avhandlingar samt studier som har gjorts inom detta ämne.

Det finns olika forskningar på det här fältet ett exempel är Ylva Ståhles forskning om Föräldrasamverkan i förskolan där hon förklarar att föräldrasamverkan kan definieras som möte mellan pedagog och föräldrar. Vid detta möte har föräldrar och pedagoger möjlighet till att skapa dialoger som är både förberedda och oförebreda kring barnet. Samverkansformer som daglig kontakt mellan föräldrar och pedagoger, utvecklingssamtal och föräldramöte är samverkan som både föräldrar och pedagoger drar nytta av. Ståhle förklarar att föräldrasamverkan är en av de centrala uppgifterna för pedagogerna i förskolan. (Ståhle 1995 s, 38)

Inflytande och medverkan är titeln på Ylva Ståhles Forskning där hon även behandlar begreppet insyn, med insyn menar hon att föräldrar inte alltid vill samverka med pedagogerna eller delta aktivt i verksamheten men vill oftast ha en insyn i barnens värld i förskolan. Med detta menar Ståhle att föräldrarna vill ha insyn i förskolan genom att få tillgång till information om verksamheten och barnet. Ståhle framför även i sin forskning att det finns olika samverkansformer men att det gäller att hitta en samverkansform som passar respektive förälder samt pedagog för att dialogen samt samverkan skall bli bra. Ståhle upplyser även att med hjälp av föräldrasamverkan kan föräldrarna delta i förskolans planering och arbete, med det menar hon att föräldrar kan medverka och ha en god insyn samt inflytande i de dagliga aktiviteterna i förskolan. (Ståhle 1995 s, 15-17, 22)

I sin forskning beskriver även Ståhle Socialstyrelsen pedagogiska program för förskolan (1987), där de beskriver att samverkan mellan pedagog och förälder är en viktig del både för barnens skull men även för pedagogens arbete. Annledningen till det enligt Ståhle är för att det är förskolans ansvar att aktivt skapa en samverkan med föräldrar, där man som pedagog ska främja föräldrarna till att bli delaktiga i verksamhetens arbetsformer. Det är pedagogens uppgift att för föräldrarna ange och presentera verksamhetens mål, riktlinjer och åtagande som pedagogerna tillsammans med hjälp av föräldrarna ska uppfylla. (Ståhle 1995 s, 15-17, 22)

För att samverkan mellan pedagoger och föräldrar ska fungera skriver Rahm och Wall i sin studie att föräldrar och pedagoger bör lära känna varandra. Med detta menar Rahm och Wall att föräldrar och pedagoger bör skapa en sorts relation för att kunna föra dialoger samt förstå

varandra, de påpekar även att genom att ha en relation kan man undvika missförstånd vid olika situationer i förskolan. (Rahm & Wall 1990 s, 12-14)

I Sandberg och Vuorinens studie betonade de intervjuade pedagogerna att den mest centrala samverkansformen som är den mest grundläggande är den dagliga kontakten i förskolan mellan föräldrar och pedagoger. Föräldrarna i studien höll med om att den dagliga kontakten i förskolan är betydelsefull. Sandberg och Vuorinen poängterar även i studien att mötet vid den dagliga kontakten kan se olika ut och att det kan bero på hur situationen ser ut vid den stunden, ibland kan det vara flera barn som lämnas eller hämtas samtidigt och vid sådana tillfällen blir det svårt att skapa dialoger med föräldrarna. (Sandberg och Vuorinen 2007 s, 54-56)

I Markström och Simonsson undersökning finns en beskrivning på hur pedagoger intervjuas för att se hur dem upplevde den så kallade samverkansformen utvecklingssamtal. Pedagogerna besvarade i undersökningen att de ansåg att utvecklingssamtalet är en av samverkansformerna som de anser är betydelsefull för samverkan mellan föräldrar och pedagoger. Vid utvecklingssamtalet påpekar pedagogerna i Markström och Simonssons studie att det är ett tillfälle att skapa en relation och dialog med föräldrarna om barnet och verksamheten men även ett sätt att utbyta information om barnets vardag, rutiner och aktiviteter i förskolan. Med det menar Markström och Simonsson att de kom fram till att pedagogerna såg utvecklingssamtalet som ett formellt samtal som inte bara är för barnets skull utan även att det gynnar föräldrarna. (Markström & Simonsson 2013 s, 49-55)

Harju och Tallberg Broman framför Enös studie där hon lyfter fram svårigheterna med föräldrasamverkan i förskolor, Enö framför att det kan uppstå komplikationer då man som pedagog vill skapa dialoger eller samverkan med föräldrar och föräldrarna inte visar något intresse. Detta påverkar samverkan mellan hem och förskola. Enö framför också i sin studie att pedagoger kan uppleva svårigheter när de försöker samverka med föräldrar. Svårigheterna kan tillkomma då föräldrar och pedagoger har olika syn på lärande, med det menar Enö att det är viktigt att pedagoger försöker underlätta samarbetet samt kommunikationen med föräldrarna genom att tillämpa de riktlinjer och metoder som beskrivs i de olika värdegrunderna. (Harju & Tallberg Broman 2013 s, 47-50)

I Harju och Tallberg Broman bok framför dem Jonsdottir och Nybergs studie där de skriver om en pedagog de har intervjuat för sin forskning, pedagogen hävdar att det kan uppstå svårigheter då föräldrar inte är närvarande på de olika samverkansformer som t.ex.

föräldramöte. Dessa möten är väldigt grundläggande och central för pedagogerna i verksamheten. Jonsdottir och Nybergs förklarar att orsaken till att föräldrar inte är närvarande på dessa möten kan bero på språkbrist eller en osäkerhet hos föräldrarna. Föräldrarna känner sig inte trygga då de inte behärskar språket som kan bidra till att de inte känner sig delaktiga i mötet. Maktasymmetri kan uppstå från föräldrarnas sida enligt pedagogen det kan bero på kulturella skillnader eller omständigheter i föräldrarnas livssituation. (Harju & Tallberg Broman 2013 s, 68)

Anders Persson skrev i sin avhandling om maktrelationer där han förklarar att relationer mellan olika parter inte alltid behöver vara maktrelaterade. Persson upplyser om att makt kan utövas på olika sätt i sin avhandling, med det menar han vid olika relationer kan det utövas makt omedvetet och vid andra tillfällen är det medvetet. Med detta förklarar Persson att man inte ska utesluta makt begreppet för att det kan utövas vid olika förhållanden. Därför definierar Persson makt som en individuell eller gemensam agerande som har potential att framkalla, förhindra och förändra uppkommande konsekvenser. (Persson 1991 s, 19).

4. Teoretisk utgångspunkt

I det här kapitlet har jag valt att framföra det centrala med dialogskapande och kommunikation samt framföra de svårigheter som tillkommer med föräldrasamverkan, makt och hierarkier och dialogens betydelse. Detta är något som återkommer dagligen i pedagogernas vardag enligt de intervjuade pedagogerna och det är också något som är relevant i min undersökning då de intervjuade framförde om dessa begrepp i den kvalitativa undersökningen. Med anledning av detta har jag valt att djupare beskriva dessa centrala begrepp i de nedanstående rubrikerna.

4.1 Dialog/kommunikation mellan föräldrar och pedagoger

Med begreppet dialog menar jag kommunikationen mellan föräldrar och pedagoger. Markström och Simonsson framför att relation mellan pedagoger och föräldrar skapar man genom dialoger vilket leder till kommunikation. Kommunikation är ett begrepp de beskriver som samhörighet och samverkan mellan människor, med det menar dem att när vi skapar dialoger utbyter vi meningar, ord och information med varandra. Föräldrar och pedagoger skapar dialoger regelbundet i förskolan ibland kan det ske genom att utbyta några ord och vid andra fall kan det ske via de ovannämnda tillfällen som t.ex. föräldramöte och utvecklingssamtal.

Markström och Simonsson betonar också att det är viktigt och bra att pedagoger bjuder in föräldrar till förskolan för att visa avdelningen eller dokument och på så sätt kan föräldrarna få möjlighet att skapa dialoger. Markström och Simonsson påpekar även att det är viktigt att pedagogerna är flexibla och alltid ger föräldrarna en chans att ha en öppen dialog med dem. (Markström & Simonsson 2013 s, 25-27)

Kommunikation är en metod att förmedla budskap det handlar om att två eller flera personer utbyter ord och tankar med varandra. När man kommunicerar arbetar man med alla sina sinnen detta beror på att man använder både ord och icke verbala uttryck som kan tolkas som fysiska kommunikation att man använder sig av kroppsspråk, gester och rörelsen för att föra fram sitt budskap. (Fagerli m.fl. 2001 s, 132)

Sandberg och Vuorinen påpekar i sin studie att det är viktigt att skapa dialoger både för pedagoger och föräldrar för att genom kommunikation underlätta samverkan för båda parter i förskolan. De beskriver även att föräldrarna förlitar sig på pedagogerna och kräver oftast den grundläggande informationen om barnets dag i förskolan. (Sandberg & Vuorinen 2007s, 105)

Alfakir beskriver i sin teori att dialog är en av de viktigaste samverkansformer pedagoger och föräldrar har. Hon förklarar att genom dialogskapande skapar man en trygghet mellan pedagoger och föräldrar. I hennes teori beskrivs olika nyckelord som spelar en viktig roll i dialogens betydelse enligt Alfakir. Nyckelorden som presenteras är:

- *Nyfikenhet* - Med detta begrepp menar Alfakir att man som pedagog ska vilja skapa en dialog med föräldrarna för att lära känna dem samt förstå deras sätt att tänka.
- *Empati*- - En pedagog ska visa respekt, förståelse och medkänsla för dem man skapar dialoger med samt visa empati.
- *Ömsesidigt* - Föräldrar och pedagoger ska genom att skapa dialoger sätta upp gemensamma mål för barnen.
- *Interkulturellt förhållningssätt* – Med interkulturellt förhållningssätt menar Alfakir att det gäller att sätta sig i föräldrars situation när man skapar dialoger med dem, det handlar inte bara om att samtala utan att förstå föräldrarnas budskap vid dialogen. (Alfakir 2010 s, 40-44)

4.2 Svårigheter med föräldrasamverkan

Sandberg och Vuorinen betonar att samverkan mellan föräldrar och pedagoger skapar dialoger som för med sig förtroende, vilket bidrar till att föräldrarna känner en trygghet hos pedagogerna. De förklarar även att det är pedagogens roll att framföra och försäkra föräldrarna om att barnet har haft det bra i förskolan. Sandberg och Vuorinen påpekar dock att pedagogerna inte alltid ska tala om ifall barnet har gjort något ”*dåligt*” t.ex. slagit eller gjort illa ett annat barn. Denna information ska man undvika att tala om vid vissa tillfällen t.ex. om föräldrarna går igenom en dålig livssituation. För mycket dålig information till föräldrarna kan leda till svårigheter med föräldrasamverkan då föräldrarna får en uppfattning om att man kritiserar barnet, därför är det viktigt att lyfta upp det positiva istället för det negativa.

Kommunikation är en viktig aspekt enligt Sandberg och Vuorinen som förklarar att pedagoger kan känna en rädsla då de ska berätta om en händelse eller en situation som har uppstått under dagens gång. Anledningen till detta är för att föräldrarna kan bli upprörda och skapa en konflikt eller i värsta fall byta förskola. (Sandberg & Vuorinen 2007 s, 105-107).

Sandberg och Vuorinen förklarar också att hela arbetslaget i förskolan spelar en stor roll för föräldrarna, med det menar dem att pedagogerna i förskolan måste organisera scheman för dagen, för ibland under vissa delar av dagen är det mindre bemanning i avdelningarna. Avdelningarna är antingen sammanslagna eller så finns inte ordinarie personal på plats. När sådana situationer uppstår kan föräldrarna ha svårt att gå ifrån barnet för att dem inte känner samma trygghet för personalen eller så får dem inte information om dagen då det har skett pedagog byten. (Sandberg & Vuorinen 2007 s, 55-57)

Sandberg och Vuorinen betonar även att svårigheter kan uppstå när det är brist på kommunikation mellan föräldrar och pedagoger, brist på kommunikation kan ske då det är kulturskillnader. Det kan vara svårt för vissa föräldrar att förstå språket, därför är det viktigt att pedagoger har förståelse för det och tänker sig för när de samtalar med föräldrarna på så sätt kan man undvika missförstånd och svårigheter. (Sandberg & Vuorinen 2007 s, 105-107).

Andra kulturella skillnader kan påverka samverkan mellan pedagoger och föräldrar då de har olika referensramar enligt Sandberg och Vuorinen, det kan vara alltifrån religioner, kulturer och traditioner. Svårigheterna kan uppstå då man har olika uppfattningar och värderingar. (Sandberg & Vuorinen 2008, s.158)

”*Gemensam referensram*” är ett begrepp som Sandberg och Vuorinen betonar i deras teori, denna ram enligt dem underlättar samverkan mellan föräldrar och pedagoger. Den gemensamma ramen innebär att föräldrar och pedagoger skapar dialoger och samarbetar med varandra, de tillsammans strävar efter att ha en samsyn på förskolan samt barnen. Med samsyn menar Sandberg och Vuorinen att föräldrarna och pedagoger skapar en gemensam syn på värderingar, traditioner och andra kulturskillnader, vilket ofta är svårigheter i förskolan mellan pedagoger och föräldrar. Sandberg och Vuorinen påpekar att referensramen är viktigt då den är betydelsefull för samverkan mellan föräldrar och pedagoger i förskolan. (Sandberg & Vuorinen 2007 s, 101)

4.3 Makt och Hierarkier

I denna uppsats har jag valt att använda mig av Michel Foucaults syn på begreppet makt. Motiveringen till varför jag har valt att skriva om makt och hierarkier är för att det är ett begrepp som påverkar och influerar den dagliga relationen mellan föräldrar och pedagoger. Foucault klargör att makt är ett begrepp som kan skapas när som helst och i vilken sammanhang som helst, han förklarar även att makt kan skapas i sociala samspel mellan människor. Avsikten med att skriva om makt och hierarkier är för att det uppstår i praktiken . (Nilsson 2008, s. 91-92)

Makt är enligt Foucault ett begrepp som är mångsidigt vilket innebär t.ex. att maktförhållanden mellan människor kan vara rörlig då makten kan upptas av någon annan i gruppen eller situationen. I förskolan är det pedagogerna som har makt under dagen men då föräldrarna kommer för att hämta sitt barn är det föräldrarna som återtar makten från pedagogerna. (Nilsson 2008, s. 83-86)

Maktrelation är ett begrepp som Persson benämner i sin avhandling där han förklarar att makt kan utövas vart som helst. Han förklarar att makt är något som kan påverka alla sociala relationer, där en person påverkar en annan. Det kan ske mellan lärare och student mellan chef och anställd men även mellan en pedagog och en förälder. (Persson 1991 s, 19)

Enö tar upp andra svårigheter som makt och hierarkier i förskolan som kan vara en svårighet för pedagogerna. Det är inte alltid lätt att nå föräldrar och föra fram information om förskolans strukturer då relationen mellan parterna har sina begränsningar. En pedagog i Enös studie förklarar att man kan hamna i en maktposition med föräldrarna då man hamnar i en ojämlig situation, föräldrarna enligt pedagogen upplever att pedagogerna är över dem. Enö

framför att detta kan bero på att föräldrar känner sig maktlösa i samhället men även hierarkier, språkbrist, utanförskap och brist på kunskap. (Harju & Tallberg Broman 2013 s, 42-43)

Foucault beskriver att den personen som har makt vet vad person en vill och har en klar bild över det den vill klara av. Nilsson framför att det inte är möjligt att ha full kontroll över allt som sker, han menar att man kan ha maktposition i sociala sammanhang eller till vardags men att den makten kan lämnas överlåtas. (Nilsson 2008 s, 89)

4.4 Dialog

Enligt Dysthe har Bakhtin tre aspekter på dialoger som hon utgår efter Dysthe använder sig av Bakhtins tankar om dialogen där Bakhtin hävdar att dialogen är en del av människans grundläggande samspel och är ett mål att gå emot. En interaktion mellan två olika personer eller flera innehåller såkallade dialogiska element, som han menar är en t.ex. samtal, diskussion, monolog eller debatt då detta kräver en lyssnar. En dialog enligt Bakhtin är något som kräver en som talar och en som lyssnar. (Dysthe 1997 s, 61-65)

Den första aspekten är även den mest grundläggande aspekten i denna dialog enligt Bakhtin och det handlar om att all förståelse är aktiv och social. Med detta menar Bakhtin att man tillsammans skall man hitta en mening där lärandet ökas med hjälp av ett dialogiskt samspel och utbyte. När man har denna syn på självaste språket och samspelet i en dialog blir denna situation en grund för inläring enligt Dysthe. (Dysthe 1997 s, 71)

Dysthe beskriver aspekt nr två handlar om förhållandet mellan jag och den andre. Det är via den andres ögon och röster som vi ser oss själva, vid lärande är det viktigt att man bygger upp elevernas självbild så att de ser sig själva som kapabel till att lära sig. Dysthe menar att man skall föra en dialog med barnet som man sedan kan dokumentera och på detta vis byggs en bild upp av barnet som en individ som man som pedagog kan lära och hjälper dem att utvecklas. Dysthe. (Dysthe 1997 s, 64)

Under undervisningsmomentet ska en pedagog skapa dialoger med barnen och under inlärningsprocessen skapas det förutsättningar så att barnen kan föra en dialog med varandra. Det är av yttersta vikt att barnen använder sig av varandra som resurspersoner. Enligt Dysthe krävs det att en pedagog är uppmärksam, aktiv samt att pedagogen har en stor insats i det hela för att detta skall fungera. Pedagogerna måste hela tiden arbeta med att skapa en miljö där det skapas dialoger. (Dysthe 1997 s, 65)

Den tredje aspekten som lyfts fram av Dysthe handlar om att det finns många röster i ett klassrum och att dessa röster har olika och gör olika skillnader. Att alla dessa röster ska höras är lyftas fram är pedagogens ansvar. Pedagogerna i klassrummet ska enligt Dysthe se till att barnen är delaktiga och skapar dialoger och diskussioner med varandra, hon påpekar även att alla röster inte lyfts fram. Det är då som sagt pedagogens ansvar att se till att alla barn blir hörda och lyssnade på. (Dysthe 1997 s, 229)

Om ett klassrum inte har en fungerande samspel mellan barnen så menar Bakhtin att det beror på att det helt enkelt inte finns så många röster i klassrummet. Alla röster är unika och var för sig representerar de sitt eget specifika språk. När det uppstår en konfrontation mellan rösterna innebär det att barnen blir införstådd om sin egen röst. (Dysthe 1997 s, 230)

5. Metod och material

I denna del av uppsatsen kommer jag att redogöra för vilken metod samt material jag kommer att använda mig av i undersökningen för att få fram en relevant empiri. Jag kommer också att beskriva de etiska principerna och hur jag har använt mig av det.

5.1 Metod

Stukát framhåller att när man skriver ett vetenskapligt arbete kan man arbeta efter två olika forskningsmetoder, de kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoderna.

Dessa forskningsmetoder kan antingen ses som ”hårddata” eller ”mjukdata”. Den kvalitativa forskningsmetoden har tolkning och förståelse som utgångspunkt medan den kvantitativa forskningsmetoden har naturvetenskapen i fokus.

Jag har valt att använda mig av en kvalitativ metod för att få svar på min undersökning. Ett kvalitativt synsätt har enligt Stukát formats efter den humanistiska vetenskapen med riktning på hermeneutiken och fenomenologin, vilket grundar sig på tolkning och förståelse på det empiriska materialet som man får fram genom sina undersökningar. I den kvalitativa forskningsmetoden använder man sig av djupintervjuer där man försöker tolka och beskriva de empiriska materialen man vill få svar på.

I den kvalitativa forskningsmetoden innefattar det även öppna intervjuer, med detta menar Stukát att man ska söka svar genom förförståelsen man har för forskningsområdet och sedan tolka det utifrån det man förstår. (Stukát 2005 s, 30-32)

Jag har valt att ha två djupgående gruppintervjuer med fyra förskolelärare och tre barnskötare från en och samma förskola men alla jobbar på olika avdelningar. Anledningen till att jag har valt att intervjua pedagoger från samma förskola är för att undersöka och få fram hur pedagogerna i de olika avdelningarna arbetar med att skapa dialoger samt samverkan med föräldrar. Hur bemöter pedagogerna i de olika avdelningarna föräldrarna och hur stora skillnader finns det på samverkan i de olika avdelningarna. Orsaken till att jag har valt att intervjua pedagogerna är för att jag är intresserad av deras reflektioner kring dialoger samt samverkan med föräldrar.

Som jag tidigare har nämnt har jag valt att intervjua både förskolelärare och barnskötare och anledningen till det är för att jag anser att alla som jobbar i förskolan har rätt att yttra sig och att båda parterna arbetar med barnen i verksamheten och skapar dialoger med föräldrarna därför ansåg jag att jag ville ha med både barnskötare och förskolelärare i min undersökning.

Jag ville genom den kvalitativa metoden få ett perspektiv om hur viktigt det är att skapa dialoger med föräldrarna i förskolan för både förskoleläraren och barnskötare. Hur viktigt det är med föräldrasamverkan för barnets bästa samt vilka svårigheter som kan dyka upp vid föräldrasamverkan.

För att få en bättre uppfattning om uppsatsämnet använde jag mig av det hermeneutiska synsättet som är skapat av Gadamer som poängterar att all kommunikation mellan människor är beroende av tolkningar. Gadamer upplyser metoden om tolkning och förståelse läran, det är genom förståelse vi lär oss att tolka. (Tomasessen, 2007 s, 100)

5.2 Material

De mest centrala materialen jag kommer att använda mig av är intervjuerna. Jag har även valt använda mig av olika kurslitteraturer som jag anser är relevanta för min undersökning samt tidigare forskning/avhandlingar jag tycker är lämplig för detta examensarbete.

5.3 Urval

Anledningen till att jag valde att besöka denna förskola är för att det är placerad i ett mångkulturellt område norr om Stockholm. Alla barn i respektive avdelning i förskolan har olika etniciteter, vilket bidrar till att skapande av dialoger mellan pedagoger och föräldrarna inte alltid är så enkel.

5.4 Beskrivning av förskolan

Förskolan är som jag tidigare nämnde placerad på ett mångkulturellt område, förskolan är väldigt centralt placerad i ett tätortsområde. I denna förskola finns det fem avdelningar med ca 120 barn. I förskolan jobbar det nio förskolelärare och tio barnskötare.

5.5 Genomförande

När man genomför en intervju ska man enligt Kihlström utföra det på en avskild och lugn plats för att inte bli avbruten eller bli störd under intervjuernas gång. (Kihlström 2007 s, 51)

Inför denna uppsats kontaktade jag en förskolechef som är chef för fem enheter och frågade om någon av dessa enheter vill ställa upp på intervju för en undersökning. Vid samtalet med förskolechefen talade jag om vad syftet var med intervjun samt undersökningsområdet. Förskolechefen kontaktade mig senare samma dag och talade om att hon hade lyft fram mitt undersökningsområde och syfte för personalen och att det var ett antal pedagoger som ville delta i intervjun. Vi tillsammans bokade en tid för en träff där jag fick möta 4 förskolelärare och 3 barnskötare som var intresserade av att ställa upp på min undersökning. Jag delade ut mina intervjufrågor till informanterna så att de kunde vara förberedda inför intervjun sedan bokade vi in två ytligare träffar för intervjuerna.

Utförandet av intervjuerna skedde gruppvis på ett avskilt rum och spelades in. Innan jag började intervjua frågade jag informanterna ifall jag fick spela in, när jag hade fått deras godkännande påbörjade vi intervjun. Som jag tidigare nämnde hade informanterna redan fått intervjufrågorna så att de visste vad frågorna skulle handla om samt att de fick möjlighet att förebreda sig. Intervjuerna varade i ca 30 minuter och jag fick informanternas tillåtelse att spela in intervjun med min telefon inspelningsfunktion.

När samtliga intervjuer var klara lyssnade jag på inspelningarna och transkriberade materialet. Jag var noggrann och skrev ned all som sades ordagrant, all information jag fick fram av mina intervjuer blev min empiri.

Det finns olika forskningsmetoder som kan förbättra samhället. De människor som är en del i forskningsprocessen har ett värdegrundat krav enligt de etiska forskningsprinciperna. De krav som ställs namnges som individskyddskravet och detta beräknas som den centrala punkten för forskningsetiska grunderna.

Individer som är delaktiga i olika forskningsprocesser har samma rättigheter som vilken individ som helst, den som leder forskningen får inte försätta de delaktiga för någon typ av skada, kränkning, förnedring eller konflikt.

5.6 Etiska forsknings principer

Vetenskapsrådet poängterar även att det är viktigt att den som leder forskningen informerar mottagaren om vad informationen kommer att användas till och till vilket syfte. Det är också viktigt att informera den delaktige att den har all rätt i världen att frivilligt avbryta sin delaktighet i forskningen. Vetenskapsrådet upplyser även om att individskyddskravet består av fyra grundläggande krav och dessa fyra krav är allmänna och ses som huvudpunkt i forskningen. Dessa fyra krav är:

- *Samtyckeskrav:* som betyder att den delaktige måste godkänna den information som ska skrivas ned och presenteras. I vetenskapsrådet påpekar man att man som intervjuare inte ska publicera informations som man inte har fått samtycke för.(s, 9)

Innan jag påbörjade min kvalitativa undersökning frågade jag samtliga pedagoger om deras samtycke och godkännande om att skriva ned och spela in och framföra deras uttalande i undersökningen.

- *Konfidentialitetskrav:* är ett av kraven som är väldigt individualiserad, med det menar man att de som är delaktig i forskningen ska ha all rätt att avgå ifrån forskningen. Den delaktige ska även få möjligheten att vara anonym och inte nämnas på forskningsarbetet.(s, 12)

Jag framförde även för samtliga pedagoger att de kan avgå från undersökningen ifall de känner att de inte vill vara delaktiga samt att de kommer att vara anonyma i undersökningen. Dessutom har pedagogerna valt att inte ange förskolans namn, jag respekterade det och namngav förskolan som förskolan X i undersökningen.

- *Informationskrav:* grundar sig på att man måste informera den delaktige i forskningen om vad syftet är med forskningen och vad informationen kommer att användas till. I vetenskapsrådet betonar de att det är viktigt att informationen som man samlar på enbart används för forskningssyfte och raderas efter forskningen är avslutat.(s, 7)

Innan jag påbörjade min undersökning förklarade jag för samtliga pedagoger om varför jag skriver detta examensarbete samt mitt syfte och om hur mina frågeställningar kommer att

framställas, detta framförde jag så att pedagogerna kunde i lugn och ro tänka igenom ifall de ville delta i undersökningen eller inte.

- *Nyttjandekravet*: står för att man inte får utnyttja uppgifter om den delaktige eller den information man har arbetat fram för forskningsstudien till ett annat syfte än de förklarade forskningsarbetet. (s, 14)

Denna information förklarades också innan undersökningen startades i gång.

(Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning)

5.7 Metoddiskussion

De grundläggande materialen för denna undersökning är pedagogernas erfarenheter samt resonemang, därför ansåg jag att en kvalitativ intervju skulle bidra med mest relevant resultat. Annika Lantz hävdar i sin bok att en välplanerad och genomförd intervju ger det material samt data som informanten upplever. (Lantz 2007 s, 11)

Ann Kristin Larsen framhåller att en kvalitativ metod är mest lämplig då man vill få fram en helhetsförståelse av ämnet. Larsen påpekar även att en kvalitativ undersökning kräver mer tid att utföra än en kvantitativ undersökning. (Larsen 2009 s, 23-25)

Lantz beskriver också att en kvalitativ undersökning kräver mer tid då man måste formulera frågor, bestämma vilka områden man vill intervjua och vilka områden som är relevanta för undersökningen. Sedan ska man strukturera upp en innehålls material med frågeställningar samt följdfrågor som man ska fråga informanten. (Lantz 2007 s, 49)

6. Resultat & analys

I detta avsnitt kommer jag att redogöra de resultat jag har fått fram ifrån de kvalitativa intervjuerna med pedagogerna på Förskolan X samt redogöra för analysen. I resultat delen har jag valt att namnge Förskolan som förskolan X och namnge förskoleläraren med 1-4 och barnskötarna 1-3. Varje rubrik i detta avsnitt representerar jag mina frågeställningar och under varje rubrik framställs de resultat jag har fått av intervjuerna som en sammanflätad text med analysen.

Frågeställningen som jag kommer att lyfta fram härstammar dels från mina intervjufrågor samt från frågeställningar kring undersökningen.

- På vilka olika sätt anser de intervjuade pedagogerna att man kan skapa dialoger med föräldrarna om barnet och verksamheten.

Pedagogerna lyfter fram om hur viktigt det är med att skapa dialoger med föräldrarna, och påpekar att genom god kommunikation skapar man en trygghet hos föräldrarna. Pedagogerna nämner även att i styrdokumentet står det att förskolan är ett komplement till hemmet, därför är det viktigt att utbyta information om barnet med föräldrarna. De betonar att det är viktigt att skapa dialoger för att förstå vad föräldrarna har för tankar och funderingar kring verksamheten

”Dialoger med föräldrarna sker på olika sätt, jag menar jag som pedagog kan skapa flera olika sorters situationer där dialogen kan ske. Det dagliga samtalet vid lämning och hämtning är ett viktigt kommunikationsmedel där både jag som förskolelärare och föräldrarna kan diskutera t.ex. den pedagogiska verksamheten, dagens händelse eller ställa vanliga frågor om barnet.” (Förskolelärare 1)

Pedagogerna förklarar att det är viktigt med daglig kontakt då det är då föräldrarna får en förklaring om hur barnets dag har sett ut och vad barnet har fått ta del av.

”Jag tycker att vi skapar dialoger med föräldrarna så ofta vi kan/...../Oftast är det så att vi skapar kontakt med föräldrarna för barnets behov. När vi t.ex. diskuterar om barnets sociala eller fysiska utveckling.” (Barnskötare 1)

Förskolan X arbetar väldigt mycket med föräldrasamverkan och vill gärna höra vad föräldrarna har för mål och förväntningar på förskolan. De berättar att den dagliga kontakten spelar en stor roll i deras vardag då det är vid ”hämtning och ”lämning” man hinner skapa dialoger. Pedagogerna lyfter fram att genom dialog skapande skapar man en bra relation med föräldrarna som utvecklar en förståelse mellan dem.

”Jag har märkt att ju mer man skapar dialoger eller kommunikation med föräldrarna får man en bättre relation med dem/.../Alltså jag har själv märkt att vissa föräldrar vill stå kvar och prata vid hämtning av barnet. Ibland kanske dialoger leder till en god relation där föräldrarna känner en gemenskap med oss pedagoger och känner att de litar på oss.” (Barnskötare 3)

”Ibland kan jag känna att föräldrarna inte har tid att prata varken vid hämtning samt lämning av barnet och det gör så att det blir svårt att skapa dialoger” (Förskolelärare 3)

”Den dagliga dialogen är mycket viktig för både oss pedagoger och föräldrar/...../ om förälder känner att han/hon kan alltid vända sig till oss med sina funderingar så skapar det trygghet hos denne. Tryggheten hos föräldrar skapar större förtroende för förskolans uppdrag och det i sin tur underlättar det pedagogiska arbetet för oss anser jag” (Förskolelärare 1)

Pedagogerna på förskolan X framför deras olika syn på dialog skapande, alla pedagoger är enade om att det är viktigt med att skapa dialoger för att skapa en trygghet mellan pedagog och förälder. Tillit är något de strävar efter i Förskolan X. De strävar efter att tillsammans med föräldrarna uppnå de mål och riktlinjer som sätts upp av läroplanen. De förklarar att man måste samarbeta och skapa dialoger med föräldrarna för att få en insyn på hur barnet har utvecklats samt se vilka förutsättningar och svårigheter barnet har.

”Dialog och kommunikation är ett grundläggande aspekt i vår avdelning. Föräldrarna vill bevara den dagliga kontakten och frågar jämnt om vad barnet har gjort och om de dagliga aktiviteterna i förskolan . Jag tycker att det är otroligt viktigt att skapa dialoger med föräldrarna inte bara för barnets skull även för oss pedagoger/...../ Jag menar att det är viktigt att vi känner oss trygga i vårt yrke och att vi känner att vi kan skapa dialoger med föräldrarna att vi kan ta emot deras kritik även det positiva kritiken” (förskolelärare 2)

Samtliga pedagogerna berättar om att dialogen skapande mellan pedagog och föräldrar är viktigt inte enbart för föräldrarna utan även för pedagogerna. Enligt pedagogerna är det genom dialogerna med föräldrarna de förstår om de har uppfyllt det mål de bör uppfylla.

I förskolan X arbetar de mycket med dialoger för att få en bättre förhållningsätt till föräldrarna och verksamheten. Med dialoger och samspel med föräldrarna får man enligt pedagogerna i förskolan X en klarare bild på vad föräldrarna förväntar sig av pedagogerna samt förskoleverksamheten. Förskolelärare 1 betonade att kommunikationen har en övergripande roll i verksamheten och att det är viktigt att man skapar en bra dialog med föräldrarna för att få verksamheten att fungera.

Markström och Simonsson påpekade också att relationen mellan pedagog och föräldrar skapas genom dialoger och med det skapar man en samverkan som förbättras successivt mellan båda parter. (Markström & Simonsson 2013 s, 25-27)

När det handlar om dialoger och kommunikation med föräldrarna är det viktigt att pedagogerna gör sig förstådda och förstår innebörden med att skapa dialoger. Skapande av dialoger förbättrar och utvecklar relationen mellan föräldrar och pedagoger. Barnskötare 3 framför i den kvalitativa undersökningen att det uppstår oftast en god relation när man skapar dialoger med föräldrarna.

Sandberg och Vuorinen belyste att skapande av dialoger ger både pedagoger och föräldrar bättre förutsättningar då de genom kommunikation underlättar samverkan för båda parter i förskolan. De beskriver även att föräldrarna får en trygghetskänsla då de skapar tillit till pedagogerna. (Sandberg & Vuorinen 2007 s, 105)

Förskolelärare 2 poängterar vid den kvalitativa intervjun att det är viktigt att man kommunicerar och för dialoger med föräldrarna och det är inte enbart för föräldrarnas skull utan även för pedagogerna så att de känner sig trygga i deras arbetsplats. De påpekas även att pedagogerna kan få både konstruktiv kritik och negativ kritik vid samspelet med föräldrarna och vid sådana situationer är det viktigt att föra dialoger så att båda parter förstå varandra. Detta kan man knyta an till Andersson som förklarar att både föräldrar och pedagoger uppskattar och vill ha en ärlig och öppen relation. (Andersson 2004 s, 72)

Rahm och Walls förklaring kan också realteras till Andersson (2004) där de framhäver att föräldrar och pedagoger bör skapa en relation för att ge barnen de bästa möjligheterna men även för att undvika missförstånd. Rahm och Wall förklarar även att både föräldrar och pedagoger måste vara öppna och ärliga mot varandra för att få barnet att få en trygghetskänsla. (Rahm & Wall 1990 s, 8-12)

Barnskötare 3 understryker att öppna dialoger och ärlighet leder till en god relation mellan föräldrar och pedagoger, vilket bidrar till att man litar på varandra. Detta kan knytas an till Flising m.fl. att verksamheten upplevs tryggare då man har en god relation med föräldrarna. (Flising m.fl. 1996 s, 97-100)

6.1 Föräldrasamverkan av olika slag i verksamheten

Min andra frågeställning är hur beskriver de intervjuade pedagogerna samverkan med föräldrar. I min kvalitativa undersökning framhäver pedagogerna att samverkan med föräldrar spelar en viktig roll i deras arbete. Genom att skapa dialoger med föräldrarna visar man att man bemöter föräldrarna med respekt. Pedagogerna beskriver även i undersökningen att man

skapar samverkan genom att göra föräldrarna delaktiga i verksamheten. Här presenteras de olika samverkansformer som de intervjuade beskrev att de använder sig av i verksamheten.

Alla förskolor har olika sätt att samverka med föräldrarna. I denna del kommer Förskolan X olika samverkansformer presenteras. Pedagogerna lyfter fram att det finns olika sätt att skapa samverkan med föräldrar för att öka deras delaktighet i verksamheten samt att skapa dialoger med dem. I förskolan X strävar de efter att samverka med föräldrarna och få deras inflytande i barnens vardag. I denna del presenteras de olika samverkansformer som pedagogerna i förskolan X lyfte fram under den kvalitativa undersökningen. Det är daglig kontakt, föräldrasamtal, utvecklingssamtal och föräldraråd.

”Det finns ett antal sätt att samverka med föräldrarna/...../ Utvecklingssamtal, föräldramöte och den dagliga informationen kan vara bra samverkan mellan pedagoger och föräldrar/...../ När man samverkar med föräldrarna kan man utveckla ömsesidigt och få tankar och idéer av varandra.” (Barnskötare 2)

Pedagogerna lyfter fram i denna undersökning att det finns olika typer av samverkansformer de tillämpar i förskolan för att få ett meningsfullt utbyte av information med föräldrarna om barnets utveckling samt lärprocesser.

6.2 Daglig kontakt

En av de viktigaste samverkansformer som pedagogerna betonade i intervjun var den dagliga kontakten mellan föräldrar och dem. Det är vid den dagliga kontakten pedagogerna skapar dialoger med föräldrarna samt utbyter information, tankar och händelser kring barnet och verksamheten. På den ovanstående rubriken presenterades det hur viktigt pedagogerna tyckte att det var med daglig kontakt och dialog skapande.

”Den dagliga kontakten är viktig eftersom föräldrarna har möjligheten att få reda om vad deras barn har lärt sig under dagen/...../ vad den har vart med om under dagen, och det är vår skyldighet som pedagoger att informera allt som har skett under dagen till föräldrarna.”(Barnskötare 2)

Pedagogerna talar också om att det inte alltid är möjligt att ha en daglig kontakt då vissa föräldrar hämtar och lämnar barnen vid olika tidpunkter. De betonar att kl 09:00 startar deras verksamhet och det blir svårt att stå och samtala vid den tiden med en förälder.

”Om verksamheten är i gång blir det svårt för oss att ta oss där ifrån för att ha ett längre samtal med föräldrarna, det blir istället ett kort ord utbyte. Oftast kommer föräldrarna fram och avbryter oss från arbetet om det är något viktigt vi bör känna till t.ex. om barnet har sovit dåligt eller något sådant.” (Förskolelärare 3)

”Sen finns det föräldrar som dyker upp kl 14:00 då vi äter mellanmål. Det är också en tid under dagen då vi har svårt att slita oss bort från verksamheten för att skapa en dialog. Vid sådana tillfällen blir det korta fraser man utbyter./.../ Det bästa tiden på daglig kontakt är på morgonen vid lämning eller eftermiddagen efter mellanmålen vid hämtning” (Barnskötare 1)

Pedagogerna på förskolan X understryker att det är oerhört viktigt med daglig kontakt, och att de strävar efter att försöka skapa så mycket dialoger de kan vid hämtning och lämning. För de påpekar att de arbetar för barnets bästa därför är det viktigt att de delar information med föräldrarna.

6.3 Föräldramöte

Föräldramöte är en samverkansform som pedagogerna i förskolan X anser gynnar både dem och föräldrarna. De förklarar att i föräldramötet får föräldrarna möjlighet att berätta och lyfta fram deras åsikter och tankar kring verksamheten.

”Föräldramöte är ett event som krävs av både oss pedagoger och föräldrar. Självklart finns det föräldrar som inte vill delta och det är egentligen dem som missar viktigt information om verksamhetens arbetssätt och rutiner.” (Förskolelärare 4)

Pedagogerna betonar att vid föräldramötet är det deras uppgift att få föräldrarna att bli delaktiga. Det är vid föräldramötet som pedagogerna anser att man som förälder kan uttrycka sig och ställa frågor om vad de inte förstår. Många föräldrar är väldigt medvetna om vad verksamheten strävar efter och dessa föräldrar deltar i föräldramötet för att få en tydligare bild av hur pedagogerna arbetar för att nå de mål som sätts upp av verksamheten.

”I min avdelning frågar vi föräldrarna om vilka punkter de vill att vi ska lyfta fram för att skapa en delaktighet/.../ Jag menar att vi vill att föräldrarna ska förstå att vi är här för barnens skull och att vi behöver föräldrarnas medverkan för att ge barnet de bästa förutsättningarna” (Barnskötare 2).

I min undersökning har jag fått kännedom om att pedagogerna anser att det är viktigt att föräldrar dyker upp på föräldramöten för att inte enbart få information om verksamheten och barnen utan få möjlighet att själva bli delaktiga i verksamheten.

Detta kan jag knyta an till Alfakir som framför i sin studie att det är viktigt att föräldrarna får framföra sina tankar och åsikter i föräldramötet. (Alfakir 2010 s, 42-44)

Barnskötare 2 lyfter fram att det är viktigt med föräldrarnas medverkan i föräldramötet så att de kan framföra sina idéer samt tankar för lärande, det är även en möjlighet för föräldrarna att lyssna på varandra. Alla föräldrar har olika åsikter och synsätt på hur en verksamhet ska fungera, föräldramöte ger dem chansen att framföra det.

Detta betonar även Sandberg och Vuorinen i deras studie de beskriver att föräldramöten kan ses som en möjlighet för föräldrar att diskutera hur de upplever verksamheten, samt tillsammans sätta upp mål de tillsammans med pedagogerna kan sträva efter. De framför även att i föräldramötet har föräldrarna möjlighet att ställa olika krav och önskemål på hur de vill att verksamheten ska utvecklas. (Sandberg & Vuorinen 2007 s, 65-67)

6.4 Utvecklingssamtal

Pedagogerna berättar att utvecklingssamtal kanske inte är det rätta begreppet att använda när man har samtal i förskolan, utan de anser att man ska kalla det ”samtal med föräldrarna”. De förklarar att vid samtalet med föräldrarna skapar man en dialog med föräldrarna för att tala om hur det går för barnet, hur barnet har utvecklats” socialt, emotionellt och kognitivt” . Pedagogerna knyter an ”samtal med föräldrar” med föräldramöte. De framhäver att båda samverkansformer går ut på informera om verksamheten, barnet och verksamhetens arbetssätt.

”Vi kallar det samtal med föräldrarna, det är vid samtalet vi diskuterar om barnets utveckling, om hur barnet har utvecklats socialt, emotionellt och kognitivt. Det är viktigt att ha samtal med föräldrarna för att berätta om vad barnet lär sig ifall det uppstår svårigheter/...../ Man måste liksom skapa en relation med föräldrarna så att man kan tala om både negativa och positiva saker”. (Förskolelärare 2)

Enligt pedagogerna är ”samtalet med föräldrarna” en möjlighet för dem att skapa en trygg och stabil relation med föräldrarna.

”Om man kan diskutera fritt med föräldrarna skapar man en bra relation med föräldrarna, man måste vara öppen och ärlig om barnet ska få de bästa förutsättningarna och det gäller både oss pedagoger och föräldrarna.” (Barnskötare 1)

”Jag personligen anser att samtalet med föräldrarna är väldigt viktig och informationsrik eftersom att det är vi pedagoger som har barnet hos oss större delen av dagen, och det är viktigt att vi har möjlighet att i lugn och ro i ett avskilt rum samtala med föräldrarna om barnets lärande och utveckling” (barnskötare 3)

Utvecklingssamtal är en samverkansform som pedagogerna i Förskolan X anser är viktig. Barnskötare 3 framför vid intervjun att hon anser att samtalet med föräldrarna är viktigt och väldigt informationsrik, dels för att det är ett tillfälle för föräldrarna att diskutera fritt med pedagogerna men även för att pedagogerna är med barnet större delen av dagen och behöver ge ut information om vad barnet har lärt sig och har för svårigheter.

Poängen med att ha ett utvecklingssamtal är för att tillsammans med föräldrarna se hur barnet har utvecklats och tillsammans skapa en bild på barnets utveckling och lärprocess.

Gars beskriver också att utvecklingssamtalet är ett tillfälle för föräldrar och pedagoger att skapa dialoger kring barnet och dens utveckling samt verksamheten, Det är en möjlighet för både föräldrar och pedagoger att tillsammans diskutera och reflektera barnets utveckling för att ge dem de bästa möjligheterna. (Gars 2009 s, 82-83)

6.5 Dokumentation

Dokumentation är en viktig del i alla förskolor, pedagogerna i förskolan X talar om att dokumentation är ett sätt att förmedla föräldrarna om de aktiviteter vi har haft i verksamheten med barnen. I dokumentationen framgår det hur pedagogerna har arbetet med de olika teman samt varför och vad det har för syfte. Dokumentationerna pedagogerna förmedlar är genom fotografier, bilder på skapande, språk och andra ämnen.

”Vi arbetar med olika månadstema och vi dokumenterar alltid det vi har arbetat efter med att visa upp bilder, pratbubblor på vad barnen har sagt och en koppling till läroplanen” (Förskolelärare 1)

Pedagogerna uttrycker att de anser att dokumentation är en viktig del i verksamheten. De berättar att de hänger upp dokumentationerna i hallen så att föräldrarna har möjligheten att se vad barnen har gjort så fort de kommer till förskolan. De betonar också att det är viktigt att

framföra för föräldrarna om varför de arbetar med de olika teman och vad det står om det i läroplanen.

”Det är viktigt att lyfta fram läroplanen i samband med dokumentationen, vi på avdelningen har valt att hänga upp våra åtagande, syfte och koppling till läroplanen så att föräldrarna får en förståelse om vad barnet gör i verksamheten och varför vi arbetar som vi gör” (Förskolelärare 2)

Dokumentation är ett också ett sätt att samverka med föräldrarna, det är en metod där man med bilder och text presenterar man vad barnet har gjort. Vid utvecklingssamtalet diskuterar man dessa dokument för att få en övergripande helhetsbild på vad barnet har gjort och hur den har utvecklats. Dokumentationen är en metod som Sandberg och Vuorinen beskriver som ett sätt att reflektera och utvärdera barnens lärande. (Sandberg & Vuorinen 2007 s, 58-62)

Pedagogerna betonade i intervjun att de anser att dokumentation är en stor del av verksamheten, det är viktigt för pedagogerna att genom dokument se barnens lärprocess reflektera samt utvärdera det och för föräldrarna är det viktigt för att de ser vad barnen har tagit del av i förskolan samt hur barnet har utvecklats.

6.6 Föräldraråd

En annan samverkansform som pedagogerna lyfte fram i min kvalitativa undersökning var föräldraråd. De berättade att de nyligen har börjat arbeta med det, och att de anser att det är viktigt att föräldrarna får tillsammans med pedagogerna och förskolecheferna skapa dialoger kring verksamheten.

”Vi har tydligt gått ut med att föräldrarna själva får bestämma ifall de vill delta i föräldraråden eller inte. Ibland kan föräldrarna känna att det är mycket med föräldramöte, samtal och så vidare. Därför är det viktigt att påpeka att alla samverkansformer är frivilliga att delta i att de inte behöver känna sig tvingade. Självklart påpekar vi att det är bäst för barnets skull att föräldrarna dyker upp.” (Förskolelärare 1)

6.7 Makt och Hierarkier

Med begreppen makt och hierarkier vill jag förstå de intervjuade pedagogernas synsätt på makt utifrån Foucaults maktbegrepp.

Pedagogerna förklarar att när det gäller maktspel mellan föräldrar och pedagoger är det viktigt att komma ihåg att i föräldrars ögon är det pedagogerna som har makten. De menar att efter överlämningen är det pedagogerna som bestämmer och har ansvar över barnet.

”Det är vi som tar hand om barnet efter att föräldrarna har lämnat barnet i förskolan, då är det vi som bestämmer ifall barnet ska vara ute eller inne. Självklart är det föräldrarna som bestämmer ifall barnet ska sova under vilan eller vara vaken men under förskoletiden är det vi som har det övergripande ansvaret för barnet och det är då vi som bestämmer.” (Förskolelärare 2)

Pedagogerna lyfter fram att de inte får utnyttja denna maktposition, utan istället vara empatisk och tänka på barnets bästa.

”När man har en bra dialog med föräldrarna sker inte det här maktspelet eftersom att man samspelar med föräldrarna, man hittar lösningar tillsammans med föräldrarna ifall det uppkommer problem t.ex. om föräldrarna säger mitt barn ska inte delta i sov vilan för om den gör det sover den väldigt sent hemma . Det är ett hinder som man tillsammans med föräldrarna kan hitta en lösning på istället för att säga det är vi som bestämmer här på förskolan” (Förskolelärare 1)

Ibland kan det förekomma att föräldrarna utövar någon sorts av maktspel eller konflikt enligt pedagogerna och vid sådana fall har pedagogerna valt att inte använda sin maktposition mot föräldrarna utan istället kontakta förskolechefen för att komma på en lösning.

”Ibland har det uppstått att föräldrarna skapar konflikter då de inte vill att deras barn ska vara ute för att de tycker att det är kallt, då är det viktigt att vi pedagoger står på oss och berättar om varför det är viktigt att barnet går ut en stund på dagen oavsett väder, och att det handlar kanske om 30 minuters aktiviteter utomhus” (Förskolelärare 2)

”Jag håller inte med mina kollegor eftersom att det finns tydliga ramar och rutiner i förskolan som vi arbetar efter ser jag inte något behov av maktspel mellan oss pedagoger och föräldrar. Genom att samarbeta och skapa dialoger på ett bra sätt skapar man bäst resultat” (Barnskötare 2)

Pedagogerna är inte eniga över maktrelationen mellan föräldrar och dem. Pedagogerna beskriver att vissa av dem anser att man har maktposition när föräldrarna har lämnat barnet i förskolan medan andra anser att man kan undvika dessa maktpositioner genom att skapa

dialoger och ett bra förhållningssätt till föräldrarna. Genom att diskutera vad föräldrarna har förväntningar och förhålla sig till det skapar mindre missförstånd och makthierarkier.

Makt är ett begrepp i förskolan som man omedvetet sätter sig in i. Pedagogerna förklarar i den kvalitativa intervjun att maktspel mellan föräldrar och pedagog sker omedvetet. Föräldrarna kan känna att pedagogerna har en maktposition då de överlämnar sina barn till pedagogerna som under dagen ska ta all beslut om barnet. I föräldrarnas ögon är det därför pedagogerna har makten.

Persson förklarar i sin avhandling att makt är något som kan utövas i vilken situation som helst samt att den kan påverka sociala relationer. (Persson 1991 s, 19)

Föräldrarna kan känna att pedagogerna har makt då pedagogerna bestämmer ifall barnet i frågan ska gå ut på promenad eller inte. Föräldrarna kanske vill att barnet ska vara inomhus men får inte ta det beslutet för att det är pedagogerna som styr verksamheten.

Nilsson lyfter däremot upp att makten kan lämnas över vid olika tillfällen och i förskolan lämnas makten över till föräldrarna då föräldrarna hämtar barnet. (Nilsson 2008 s, 89)

Makt är enligt Foucault något som kan skapas vid vilken situation som helst, och detta kan man knyta an till de intervjuade pedagogerna som påpekar att maktspel kan ske vid vilket sammanhang som helst. Foucault redogör att makt är något som kan vara växlande och upptas av en annan person. De intervjuade pedagogerna fastställer att makt är mångsidigt då den skiftas i slutet av dagen då föräldrarna återtar makten av barnet.(Nilsson 2008, s. 91-92)

6.8 Svårigheter i samverkan mellan pedagoger och föräldrar

Pedagogerna talar om att svårigheter mellan dem och föräldrarna kan ske då man inte skapar dialoger, har brist på samspel eller att föräldrarna inte verkar vara så intresserade av barnets dag i förskolan. Språkbrist och brist på utbildning kan också vara påverkande och skapa svårigheter i samverkan mellan pedagoger och föräldrar enligt pedagogerna på förskolan X.

”Svårigheter i samverkan kan ske då föräldrarna inte visar något intresse över barnets lärprocess eller om vad vi gör i verksamheten. Vid sådana tillfällen blir det svårt att skapa dialoger med föräldrarna vilket leder till att det blir brist på kommunikation och samarbete/...../ och den som skadas med vid sådana tillfällen är barnet.”
(Barnskötare 1)

Pedagogerna beskriver även att svårigheter kan tillkomma då föräldrarna endast ser förskolan som barnpassning, och inte som en lärande verksamhet.

”Vissa föräldrar kommer och frågar om barnet har ätit och sovit, dessa föräldrar ser inte förskolan som en lärande verksamhet. De visar ingen intresse i barnens vardag om vad barnet har lärt sig eller vad den har varit med om under dagen, och att få kontakt med sådana föräldrar är väldigt svårt för vi som pedagoger kan inte tvinga på information till föräldrarna om de ändå inte verkar bry sig.” (Barnskötare 3)

Språkbrist är också ett moment som skapar svårigheter i samverkan mellan pedagoger och föräldrar enligt pedagogerna. Brist på språk leder till brist på kommunikation, pedagogerna uttrycker att det är svårt att förklara för föräldrarna om barnet behöver t.ex. extra kläder då de inte förstår språket. Det gör så att det blir svårt för både föräldrarna och pedagogerna att hantera situationen för ingen av dem kan göra sig förstådd.

”Språkbrist kan vara jobbigt för både oss och föräldrarna för att det kan vara situationer under barnets dag vi inte kan förklara för föräldrarna så att de förstår och föräldrarna kanske vill fråga något men då är det vi som inte förstår vad de försöker att säga.(Förskolelärare 3)

Pedagogerna förklarar även att svårigheter kan tillkomma då föräldrarna inte följer tidsramarna, att föräldrarna inte passar den tid de ska hämta eller lämna barnet. Detta kan leda till att barnet missar en del av verksamheten eller att barnet blir orolig då den märker att alla i avdelningen går hem och man blir ensam kvar

Ett av problemen som kan uppstå i den dagliga verksamheten är svårigheter i samarbetet mellan pedagoger och föräldrar. För att samarbetet mellan föräldrar och pedagoger ska fungera bör föräldrarna och pedagogerna ha samma syn på barnens utveckling och läroprocesser samt sträva efter samma mål. Detta underlättar svårigheterna med föräldrasamverkan.

Svårigheter mellan föräldrar och pedagoger kan ske av många olika anledningar. Pedagogerna i Förskolan X tydliggör att svårigheter kan uppstå då man inte skapar en kontakt med föräldrarna och för att kunna skapa en god relation måste man skapa dialoger.

Det framkommer att det kan vara pedagogernas förhållningssätt eller kompetens som kan få föräldrarna att bli tillbakadragna, då de kanske har språkbrist eller brist på utbildning det kan påverka relationen mellan föräldrar och pedagoger då båda parter inte förstår varandra.

Förskolelärare 3 framförde i intervjun att när föräldrarna har brist på det svenska språket är det inte bara svårt för föräldrarna utan även pedagogerna då man inte kan samspela eller föra dialoger med varandra.

Svårigheter kan även uppstå när det inte finns någon dialog mellan föräldrar och pedagoger, detta leder till att båda parter inte kan göra sig förstådda, det kan även vara föräldrar som kan tala det svenska språket flytande men visar inget intresse för verksamheten. Brist på kommunikation leder oftast till missförstånd mellan föräldrar och pedagoger enligt Sandberg och Vuorinen.

Sandberg och Vuorinen tydliggör även att svårigheter kan uppstå mellan föräldrar och pedagoger då det handlar om kulturskillnader. Med det menar dem att kulturskillnader kan skapa svårigheter på grund av att föräldrar och pedagoger kan ha olika synsätt på traditioner, kultur och religioner vilket kan bidra till att man har olika syn på lärande, värderingar och arbetssätt. (Sandberg & Vuorinen 2007 s, 105-107).

Pedagogerna nämner att de strävar efter att få en god kontakt samt relation med alla föräldrar så att man har ett bra förhållningssätt samt relation till föräldrarna. De lyfter fram att när man har en god relation med föräldrarna lär man känna föräldern, och i sin tur lär man sig om hur föräldern förhåller sig till verksamheten, pedagogerna samt reglerna i förskolan. Pedagogerna berättade även om att det är viktigt att man skapar en kontakt med föräldrarna så att föräldrarna lär känna pedagogerna, så att de lär känna de personerna som arbetar med deras barn. Det är oerhört viktigt för föräldrarna att känna en trygghet till verksamheten samt de som arbetar där.

7. Diskussion och slutsats

I detta avsnitt kommer jag att föra en diskussion kring det resultat jag har samlat ihop genom min kvalitativa intervju samt de kurslitteraturer jag har använt jag kommer även att framföra min slutsats. I denna del kommer jag att lyfta fram mina egna åsikter, tankar och funderingar kring det ämne jag har valt att undersöka. Mitt syfte med examensarbetet var att undersöka

hur viktigt det är med dialog mellan föräldrar och pedagoger samt vilka svårigheter som kan uppkomma vid samverkan med föräldrar.

Genom min kvalitativa undersökning upplever jag som forskare att dialoger mellan föräldrar och pedagoger är oerhört viktigt för båda parter men främst för barnet, som forskare anser jag att barnet i frågan kan drabbas då föräldrarna inte samspelar med pedagogerna. I intervjuerna framförde alla pedagoger att kommunikation och dialoger behövs för att ge barnet de bästa förutsättningarna.

Som forskare anser jag att dialoger mellan föräldrar och pedagoger är något som utvecklas successivt och blir mer utbrett ju mer man skapar kontakt, även om personkemin inte stämmer överens med föräldrarna är det viktigt att pedagogerna är professionella och visar sin roll i verksamheten. Svårigheter är något som alltid förekommer i förskolan enligt pedagogerna i undersökningen och det kan vara allt ifrån brist på det svenska språket, att föräldrar känner att pedagogerna har större maktposition än dem eller att föräldrarna inte visar någon typ av intresse i barnens vardag. Även vid sådana tillfällen är dialoger väldigt centralt, självklart finns det föräldrar som inte vill skapa dialoger utan håller sig till sina korta ord utbyte då är det viktigt att man som pedagog förhåller sig till.

Man kan inte tvinga föräldrarna till att lyssna på information eller ta emot information om förskolan. Som forskare anser jag att detta kan leda till svårigheter för att om man som pedagog måste fråga om information om barnet eller berätta om något barn har varit med om även om det är positivt eller negativt och föräldrarna är inte mottagliga till information hur man då ska få föräldrarna att bli engagerade. Enligt Lgr11:

”Vårdnadshavare har ansvaret för sina barns fostran och utveckling. Förskolan ska komplettera hemmet genom att skapa bästa möjliga förutsättningar för att varje barn ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt. Förskolans arbete med barnen ska därför ske i ett nära och förtroendefullt samarbete med hemmen” (Läroplan för förskolan Lpfö 98 (Reviderad 2010 s, 13)

Detta kan jag knyta an till Flising m.fl. som poängterar att det är pedagogernas ansvar att skapa en god relation mellan hem och förskola. (Flising m.fl. 1996 s, 97-100)

I undersökningen upplevde jag som forskare att pedagoger strävar efter att få så god relation med föräldrarna som möjligt. Pedagogerna upplever att det är underlättat för verksamheten ifall föräldrar och pedagoger samverkar men varandra, svårigheter uppkommer då det är brist

på kommunikationen. Vid svårigheterna förklarar pedagogerna att de försöker att arbeta så att svårigheter inte uppstår men ibland uppstår det komplikationer då föräldrar och pedagoger inte har samma synsätt på hur förskolan fungerar.

Det finns föräldrar som ser förskoleverksamheten som barnomsorg då de lämnar barnet i förskolan för endast barnpassning. Dessa föräldrar är det väldigt svårt att kommunicera med då de anser att det som sker i förskolan inte är viktigt. En av pedagogerna i min undersökning framförde i intervjun att det finns föräldrar som bara undra ifall barnet har sovit eller ätit, och det kan antingen bero på att de inte är intresserade av verksamheten eller så kan det bero på brist på det svenska språket. Vid sådana tillfällen är det viktigt att föräldrarna försöker skapa en dialog för att sätta barnet i fokus.

Genom detta examensarbete har jag som forskare kommit fram till att relationen mellan föräldrar och pedagoger är viktigt i förskolan, samt att det förekommer svårigheter som pedagoger inte kan motverka. Med min forskning har jag insett att om det finns en bra föräldrakontakt i förskolan blir samverkan med föräldrarna mycket bättre då man tillsammans arbetar efter barnens förutsättningar och behov, brist på dialoger leder oftast till missförstånd vilket bidrar till att föräldrar inte skapar dialoger.

I min forskning har jag fått kännedom om att det är viktigt att pedagogerna tar sig tiden till att skapa en bra relation i samband med det för dialoger som gynnar båda parter i förskolan. Det är även viktigt att man som pedagog lyfter upp föräldrarnas traditioner samt kultur för att bli mer delaktiga i barnens vardag. Genom att visa ett intresse om hur barnet har det hemma skapar man relation som endast handlar om barnet, därför betona pedagogerna i min undersökning att dialoger är otroligt viktigt för att samarbetet mellan pedagoger och föräldrar ska fungera.

Som forskare har jag även fått en inblick på hur pedagoger i praktiken försöker att föra dialoger med föräldrarna för att få en bättre samverkan med dem. Pedagogerna samt litteraturen har framfört att man som pedagog ska försöka förstå föräldrarnas perspektiv t.ex. ifall föräldrar har brist på det svenska språket ska man försöka hitta andra vägar för att kommunicera. Föräldrar som inte vill ta del av barnets vardag kan man inte tvinga till att ta emot information, istället ska man som pedagog vara professionell och dela ut information och föräldrarna får valmöjligheten att antingen ta emot det eller inte.

8. Avslutande ord

I denna undersökning betonar pedagogerna att kommunikation och dialog skapande är ett måste i verksamheten. De hävdar att samverkan mellan pedagoger och föräldrar blir bättre då man har en relation med föräldrarna samt att det gynnar barnen då man har en regelbunden dialog med föräldrarna. I undersökningen framkom det även att pedagogerna ansåg att föräldrakontakten det vill säga relationen mellan föräldrar och pedagoger var en av de mest centrala samverkansformerna i förskolan vilket jag kan relatera till resultatdelen i min undersökning. De förklarade tydlig om vilka komplikationer som kan uppstå då det är brist på kommunikation och samverkan mellan pedagoger och föräldrar. De framförde även att bristen på kommunikationen kommer oftast från föräldrarnas del och att det oftast beror på språkbrist och det kan jag knyta an till resultatdelen av min undersökning. I både teori och tidigare forsknings delen av min undersökning beskriver olika författaren om hur grundläggande det är med dialoger och samverkan i förskolan samt hur man ska sträva efter att få en bra dialog samt föräldrasamverkan i förskolan.

9. Referenslista

Andersson, Inga (2004) *Lyssna på föräldrarna – om mötet mellan hem och skola*. HLS Förlag

Alfakir, Nabila (2010) *Föräldrasamverkan i förändring – handbok för pedagoger*. Stockholm: Liber AB

Dysthe, Olga (1997) *Det flerstämmiga klasserum 1997* Förlag KLIM

Enö, Mariann (2013). Kommunikation och samverkan i mångkulturella skolor. I Harju, Anne & Tallberg Broman, Ingegerd (red.) (2013). *Föräldrar, förskola och skola: om mångfald, makt och möjligheter*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur, ss. 41-58

Eriksson, Marie (2010). *En bra start: om inskolning och föräldrakontakt i förskolan*. Stockholm: Lärarförbundets förlag

Etisk forsknings principer: <http://www.codex.uu.se/texts/HSFR.pdf>

Fagerli, O. Lillemyr, O. & Sobstad, F. (2001) *Vad är förskolepedagogik?* Lund: Studentlitteratur.

- Fredriksson, Gunilla (1991) *Föräldrasamarbete i förskolan*. Lund: Studentlitteratur
- Flising, Lisbeth, Fredriksson, Gunilla och Lund, Kjell (1996) *Föräldrakontakt – En bok om att skapa, behålla och utveckla ett gott föräldrasamarbete*. Stockholm: Informationsförlaget
- Gars, Christina *Utvecklingssamtal – en berättelse om barn, föräldrar och förskollärare*
Stockholms universitets förlag
- Harju, Anne & Tallberg Broman, Ingegerd (red.) (2013). *Föräldrar, förskola och skola: om mångfald, makt och möjligheter*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur
- Hellström, Christina och Landin Mariann, (2001), *Läroledarskap*
Stockholm: Gothia, 2001
- Jonsdottir, Fanny & Nyberg, Eva (2013). *Erkännande, empowerment och demokratiska samtal*. I Harju, Anne & Tallberg Broman, Ingegerd (red.) (2013). *Föräldrar, förskola och skola: om mångfald, makt och möjligheter*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur, ss. 59-77
- Kihlström, Sonja (2007). *Fenomenografi som forskningsansats*. I Dimenäs, Jörgen (2007). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket - vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. 1. uppl. Stockholm: Liber,
- Kihlström, Sonja (2007). *Uppsatsen- examensarbetet*. I Dimenäs, Jörgen (2007). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket - vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik*. 1. uppl. Stockholm: Liber
- Lantz, Annika (1993). *Intervjumethodik: den professionellt genomförda intervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Larsen, Ann Kristin (2009). *Metod helt enkelt: en introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. 1. Uppl. Malmö Gleerup
- Läroplan för förskolan Lpfö 98 Reviderad 2010 (Skolverket)
- Lpför 98, Läroplan för särskolan, 1980. Stockholm: Utbildningsdepartementet
- Markström, Ann-Marie (2007) *Att förstå förskolan- vardagslivets institutionella ansikten*
2007 studentlitteratur

Markström, Ann-Marie & Simonsson, Maria(2013) Utvecklingssamtal- kommunikation mellan hem och förskola 2013 Studentlitteratur AB, lund

Nilsson, Roddy (2008) Foucault: en introduktion 2008 Förlag Égalité

Persson, A. (1991). *Maktutövningens interna dynamik. Samspel och motsättningar i skola och lönearbete.* (Doktorsavhandling i sociologi. Sociologiska institutionen.) Lund

<http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordId=640725&fileId=1245792>

Rahm, Tomas & Wall Gunlög (1990) Föräldrasamtal i förskolan 1990 Studentlitteratur

Sandberg, Anette & Vuorinen, Tuula (2007). *Hem och förskola: samverkan i förändring.* 1. uppl. Stockholm: Liber

Sandberg, Anette & Vuorinen, Tuula. (2008). Preeschool- home cooperation in change. *International Journal of Early Years Education*, Volume 16, Issue 2, June 2008, pages 151-161. Hämtad från databasen Taylor & Francis Online

Stenmalm Sjöblom, Lena & Johansson, Inge (1992). *Förskolan: kunskap, kompetens, kvalitet.* 1. uppl. Solna: Almqvist & Wiksell

Stukát, Staffan (2005) Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap Studentlitteratur, Lund

Ståhle, Ylva (1995) Insyn eller medverkan? Hur huvudmannaskap påverkar föräldrars val av barnomsorg, trivsel och Föräldrasamverkan. FoU rapport1995 Stockholm

Stockholms socialtjänst Forsknings- och utvecklingsbyrå

Thomassen, Magdalene (2007) Vetenskap, kunskap och praxis : introduktion till vetenskapsfilosofi. Malmö: Gleerups utbildning

Övriga Källor

De intervjuade pedagogerna:

Barnskötare 1

Barnskötare 2

Barnskötare 3

Förskollärare 1

Förskollärare 2

Förskollärare 3

Förskollärare 4

Förskolan X

10. Bilagor

Bilaga 1

Brev till pedagogerna inför intervjutillfällena.

Hej!

Mitt namn är Afrin Nahar Teulip och jag studerar den Interkulturell lärarutbildningen i Södertörns högskola med inriktning på förskolan och grundskolans tidigare år. Nu är dags för mig att skriva ett examensarbete. Syftet med mitt examensarbete är att undersöka vad ett antal pedagoger i förskolan resonerar kring dialoger och samverkan mellan föräldrar och pedagoger samt vilka svårigheter som kan uppstå. För att kunna skriva detta examensarbete önskar jag att intervjua förskollärare samt barnskötare i denna förskola. Varje intervju beräknas att ta högst en halvtimme och all intervjumaterial kommer att behandlas konfidentiellt. Jag kommer att skriva avkoda era identiteter och all data som samlas in vid intervjuerna kommer att raderas efter att examensarbetet är skriven och godkänd. Ni får när som helst avbryta er medverkan i min undersökning.

Hoppas att ni vill delta i min undersökning!

Ni kan kontakta mig på nr 073-XXXXXXX eller via mail afrin_88@hotmail.com om ni har frågor!

Med vänlig hälsning

Afrin Nahar Teulip

Bilaga 2

Intervju frågor som ställdes vid intervjutillfällena:

- Hur skapar ni dialoger med föräldrarna i förskolan?
- Anser ni att det är viktigt eller inte med att skapa dialoger med föräldrarna?
- På vilka olika sätt samverkar ni som pedagoger med föräldrarna i förskolan?
- Vilka olika samverkansformer använder ni er av i förskolan?
- Makt och hierarkier som sker i förskolan mellan pedagoger och föräldrar, hur ser ni på det?
- Hur resonerar ni runt av svårigheter med att skapa dialoger samt samverkan med föräldrarna i förskolan?

Extrafrågor som tillkom under intervjutillfällena var:

- På vilka olika sätt anser ni att föräldrarna kan påverka relationen mellan er och dem?
- Hur upplever ni att Föräldrasamverkan fungerar på er förskola?